

Lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry haluaa toimittaa sisäministeriölle oheisen lausunnon koskien luonnosta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain 2 §:n muuttamisesta.

Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan hallitusohjelmakirjausten mukaisesti, että maahantulosäännösten kiertämistä koskevaa ulkomaalaislain sääntelyä uudistetaan ja täsmennetään estämään säännösten kiertäminen entistä tehokkaammin. Demla ry on erityisen huolissaan esityksen kohdasta, jolla estettäisiin myös turvapaikanhakijoiden ja kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden henkilöiden mahdollisuus hakea työperusteista tai opiskelijan oleskelulupaa. Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että turvapaikkamenettelyn aikana tai sen päätyttyä, ulkomaalaisen vielä oleskellessa maassa, jätetty työ- tai opiskelijan oleskelulupahakemus jätettäisiin tutkimatta. Tämä hankaloittaisi olennaisesti turvapaikanhakijoiden mahdollisuuksia laillistaa oleskelunsa tilanteessa, jossa henkilö on saanut kielteisen päätöksen kansainvälistä suojelua koskevaan hakemukseensa, mutta on työllistynyt Suomessa tai saanut Suomesta oleskelupaikan.

Demla ry katsoo, että esitysluonnoksen pyrkimys selventää ulkomaalaislain säännöksiä on sinänsä kannatettava tavoite. Ehdotetut täsmennykset kuitenkin tosiasiasa heikentävät ihmisoikeuksien toteutumista ja vaarantavat esimerkiksi lapsen edun toteutumisen perheenyhdistämisessä. Lapsen edun vaarantumisen lisäksi Demla ry on huolissaan siitä, että hallituksen esitysluonnos lisää merkittävästi paperittomuutta. Paperittomuus ei ole kenenkään etu ja paperittomien määrän lisääntyminen on selkeä turvallisuusriski. Hallituksen esitysluonnos on tältä osin epäinhimillinen, koska se saattaa suuren joukon ihmisiä tilanteeseen, jossa heillä ei ole mitään keinoa laillistaa oleskeluaan Suomessa. Hallituksen esitysluonnoksen myötä paperittomien määrä tulisi merkittävästi nousemaan merkittävästi.

Demla ry haluaa myös kiinnittää huomiota siihen, että esityksen perus- ja ihmisoikeusarviointi on hyvin ohutta ja puutteellista. Esityksen vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksiin on arvioitu hyvin niukasti, vaikka esityksellä on merkittäviä perusoikeusvaikutuksia. Esityksellä on erittäin suuressa määrin kyse perus- ja ihmisoikeuksista kuten perhe-elämän suojasta, lapsen edusta, oikeudesta hakea turvapaikkaa ja ehdottomasta palautuskiellosta.